

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljake zjutranje številke po 2 nvč. izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 11. Grof Clary je nasproti posl. dru. Šusteršiču izrazil nado, da bodo slovenski poslanci dobrohotni proti ministerstvu. Dr. Šusteršič je dejal, da ostanejo Slovenci združeni z zmernimi strankami desnice ter da ne bodo delali ministerstvu težav, dokler bode isto imelo značaj prehodnega ministerstva.

Budimpešta 11. V zbornici poslancev je Horanszky branil postopanje vlade glede Hentzičevega spomenika. Minister za deželno brambo, baron Fejervary, protestira proti vesti, da bi bil imenovan naredbo vojnega ministra neumestno. Pl. Szell pravi, da je vsa svečanost imela izključno vojaški značaj. Petitionerje v tej stvari so se na to izročile arhivu. Do 30. t. m. ne bo sej.

Potsdam 11. Holandski kraljici sta odpotovali danes ob 10. uri predpoludne. Cesar Viljem II. ja je spremil na postajo. Slovo cesaričino je bilo prisrčno.

Niš 11. Oficijozni oporekajo vesti, da bi bile pretrgane diplomatske zveze med Srbijo in Rusijo.

Bukarešt 11. Kralj in kraljica sta dospela danes v Predeal, kjer so ju sprejeli ministri in uradništvo. Od tam sta se podala v Sinaijo.

Havana 11. Amerikanska vlada je zaukazala policiji, naj postopa prijaznejše s Španci. Državni tajnik ni odgovoril na prosvedovanje španjskega konzula, ker se je prepovedalo uvažati nekatero španjsko blago na Kubo.

Solun 11. V Solunskem zalivu je usidran večji del angleške srednje-morske mornarice, vsega 24 vojnih ladij.

Washington 11. Amerikanski diplomatični zastopnik je brzobjavil iz Carracasa, da so se pogajanja med venezuelsko vlado in ustaši pretrgala. Vladne čete pojdejo danes naprej; še tekom tega tedna se pričakuje odločilne bitke.

P O D L I S T E K.

Sursum corda!

Spisal E.—n.—n.

In vendar je bilo tako. Profesor Savič — tako so mu vsi dejali, v resnici je bil suplent — je bil od glave do pete pesimist; vsaka žilica v njem, vsaka kapljica krvi, vsak dih — vse je bilo pesimistično; vseokoli se mu je svet dozdeval temen, turoben, neozdravljivo bolan. In njegovo pesimistično prepričanje se mu je videlo tako utrjeno, da ga nihče in nič ne bi moglo omajati. Kajti sam se je dolgo branil svojih nazorov; prestal je hude boje in če vsi argumenti, katerih je imel nebroj, niso mogli podreti njegovih upov, če mu ves duševni arzenal njegov ni mogel podati vspešnega orožja v obrambo starih idealov in uzorov, tedaj se pač ne more nič več zgoditi, kar bi ga utegnulo še enkrat spreobrniti in narediti iz njega to, kar je bil nekdaj.

Ne, ne, življenje je izvrsten učitelj, nekoliko strog pač, celo krut, a svoje nauke zabija dušam dobrovoljnih in prisilnih učencev s tako enerzijsko in tako globoko, da jih ne izbrše nihče.

Pavel Savič, nekdanji veseljak, mojster neštetih gradov po vseh oblakih zemeljskega ozračja,

Javni shod političnega društva „Edinost“

v sv. Ivanu, dne 8. oktobra 1899.

(Dalje.)

Ljudsko štetje.

Dr. Gregorij je govoril bistveno nastopno: Gosp. predsednik je že razložil, kako da v nas ljudsko štetje ne služi le znanstvenim namenom — v obveščenje, kako je število duš v posamičnih mestih, deželah in v vsej državi rastlo in se množilo —, ampak je tudi velikega političnega in narodnega pomena, ker visoke oblasti navadno po statističnih podatkih sodijo o zahtevah posamičnih narodnosti v posamičnih krajih.

V ilustracijo je pripovedoval govornik, kaj je doživel na Dunaju, ko je bil tam gori z neko deputacijo. Predstavili so se bili jednemu referentu v nekem ministerstvu, da mu priporoče stvar, radi katere so prišli na Dunaj.

Šlo je za stvar, važno za našo okolico. Na razlaganja deputacije je pripomnil referent: »Pri- znavam, da zgornja okolica je slovenska, ali spodnja — to mi morate pripoznati — je po veliki večini italijanska.

Govornik je oporekal: »Ne zamerite, vi se varate«.

Na to je referent hitel po neko knjigo in je začel navajati številke o narodnostnih razmerah v spodnji okolici. Bili so to podatki o — zadnjem ljudskem štetju. Iz teh podatkov je bilo razvidno, da ima Rojan 2395 prebivalcev in mej temi je — 70 Slovencev; Barkovlje 1791, od teh — 1661 Slovencev; Greta 1757 prebivalcev, od teh — 233 Slovencev!! Ukupno bi ti 3 kraji imeli torej 5943 prebivalcev, od katerih je — celih 1464 Slovencev. (Smeh in vsklikanje.)

Govornik je pripomnil referentu, da to ne odgovarja resnici in mu je pojašnjeval, kako se ljudsko štetje pri nas vrši.

je sedaj popolnoma soglašal s Schopenhauerjem: Die optimistische Weltanschauung ist die niederträchtigste Weltanschauung.

— Da, da, veliki filozof — prav imaš. Žalostno je le, da ti ljudje ne verujejo, dokler jih ne prepriča življenje s svojim bičem, s svojo lakotjo, s svojimi goljufijami. Vsi verujejo v dobrotost in srečo, pa jo lovijo, bijejo se zanjo, iščejo jo, igrajo, kockajo za njo, pehajo se, upajo — upajo — včasih vse življenje in se le na smrtni postelji izpoznavajo, da so bili norei, da so lovili fantom, da so se borili za nekaj domišljane, česar ni v svetu realnosti. Tedaj morda pravijo svojim otrokom, svojim prijateljem, znancem, da je vse neumno, vse pulilo in pusto, vse ničeno — in potem ležejo v grob. Oni, ki so ostali, jim pa vendar ne verujejo.

— Eh, kaj! Duh mu je oslabil, pravijo; izgubil je mladostno svežost, trohnoba mu je zapuhnila in sence so mu ustale iz groba, pa že vse drugače vidi in sliši in čuti. Starost naj le upira oči v smrt, mladost je življenje odprto.

In ta mladost plove po morju življenja, vesla, jadra, krmari, križa vsepovsod po neizmernosti oceana, včasih ugleda kakšen otoček, včasih se zasedra v kakšni luk, pa zaplove zopet po morju ter se bori z viharji in valovi . . . in konečno opešajo

Na to je referent vskliknil indignirano: Mar menite, da so falzifikovali?!

In govornik je odgovoril mirno: »O da! Pomislite vendar, da Slovenci imajo o volitvah v mestni svet večino v IV. okraju okolice, torej morajo imeti tudi večino prebivalstva!!«

Referent: Nočem oporekati, ali pomisliti morate, da na volitvah tudi manjšina včasih zmaga — jejo s pomočjo nasilnih agitacij.

Govornik: O da, toda le v takih slučajih, kjer ima manjšina oblast v rokah, torej priliko, da more uplivati na odvisne volilce in na vspeh volitev. Mi tržaški Slovenci pa nimamo oblasti v svojih rokah! Če zmagujemo torej, je to možno le vsled dejstva, da je velika večina okolice v resnici na naši strani.

Vidite — je nadaljeval govornik — tako se statistika ljudskega štetja izkorišča nam na škodo. Kadar koli stavimo kako zahtevo na podlagi načela ravnopravnosti, vprašajo na namestništvu dotičnega referenta, da-li naj bi se to dovolilo? On pa vzame v roko operat ljudskega štetja in čita: V Rojanu je le 70 Slovencev in nad 2000 Italijanov. Po teh podatkih ne smemo dovoliti dvojezičnega napisa na pošti v Rojanu. Ali nekaj čudnega je tu: vseh Slovencev v Rojanu je le 70, a le število slo. o. trok. god. n. h. za šolo, je kakih 300!! (Hrupna veselost.) In dalje: med temi 70 Slovencev je — 200 slovenskih volilcev. (Ponovna viharna veselost.) Ali vse to se ne upošteva — odločilno za gospodo na namestništvu je ljudsko štetje. Zato moramo zahtevati, da se ljudsko štetje bo vršilo tako, da bo rezultat odgovarjal resničnim razmeram.

Čujte še par izglede iz spodnje okolice!

Kjadin ima po tem štetju 2227 prebivalcev — 334 Slovencev; Kjarbola 859 — 240 Slovencev; Vrdela 4610 — 2274 Slovencev; sv. Marija Magdalena zgornja 2329 — 1124 Slovencev; sv. Marija Magdalena spodnja 2110 — 1260 Slovencev; Kolonja 1350 — 741 Slovencev; Greta 1757

moči, kakor vsem pred nami. Konec pride in čemu je bilo vse delo, čemu ves boj . . . ?

Oh, goljufija, goljufija!

No, v knjigi, katero je Pavel Savič čital, ni bilo tega. Knjiga je obsegala najnovejše hipoteze o »kanalih« na Marsu. Zvezdni svet je še najbolj zanimal Saviča. Odkar je začel prezirati človeško življenje in zaničevati zemljo, na kateri stanujejo ljudje, mu je bila astronomija najljubši študij. V svojem dokaj priprostem stanovanju si je uredil pravo pravečo malo zvezdarno in marsikatero noč je prebdel pred svojimi dalekogledi in sekstanti in nebeskimi črteži. Zlasti čudežni Marsov svet ga je vlekel k sebi z čarovno močjo. Kadar je bil položaj količkaj ugoden, je vjel to zvezdo v leče svojih aparatov in dolge, dolge ure je upiral svoj pogled vanjo. Po vseh knjigah in znanstvenih časnikih jo brskal, da bi našel kaj novega o svojem ljubljem Marsu.

Pred nedavnem je čital velezanimivo razpravo nekega francoskega učenjaka, ki je branil nazor, da na Marsu ni živih bitij. Avtor veruje, da so živeli tam stvorovi, deloma podobni zemeljskim ljudem, ki so dosegli neskočno visok vrhunec kulture, a da je življenje na Marsu že propadlo, da bo tam kmalo vse tako, kakor je že sedaj na me- seen — mrtvo, pusto. (Pride še.)

— 233 Slovencev; Rojan 2395 — 70 Slovencev; Ročol 3999 — 1524 Slovencev in Škorklja 2501 — 418 Slovencev. Vsa spodnja okolica bi torej imela 24.137 prebivalcev, in le 8218 Slovencev.

Ugodneje so stvari v zgornji okolici. Tu imajo n. pr. Bane 221 prebivalcev — 216 Slov.; Barkovlje 1791—1161 Slovencev; Bazovica 856—813 Slovencev; Kontovelj 976 — 917 Slovencev; Sv. Križ 1574—1465 Slovencev; Gropada 410—403 Slovencev; Lonjer 731 — 722 Slovencev; Opčine 1678 — 1615 Slovencev; Padriš 256 — 256 Slovencev; Prosek 1223 — 1044 Slovencev; (Burno vsklikanje: Kje je toliko Italijanov na Proseku?! Škedenj 2755 — 2092 Slovencev in slednjič še tiste v narodnem pogledu toli razupite Trebče! Tu so našli: 753 prebivalcev in 753 Slovencev. (Ploskanje in živokliki!) Seveda treba pripomniti, da imajo v Trebčah capovillo, ki je prepošten, da bi se hotel spuščati v falsifikacije. Vsa okolica bi imela torej po tem štetju okoli 37.000 prebivalcev in od teh nad 19.000 Slovencev. (Vsklikanje in smeh.)

Sedaj pa si oglejmo zadnjo državnozborsko volitev za III. kolegij, na borbo mej Nabergojem in Mauronerjem.

Volilcev je bilo v okolici blizu 2000. Od teh je dobil Nabergoj 1461 in Mauroner le 524! Te številke pravijo, da je okolica po $\frac{3}{4}$ slovenska, v resnici pa je tudi po $\frac{1}{5}$.

Vlada pa noče videti vsega tega, teh podatkov, ki govore dovolj glasno, ampak se skleneje vedno le na številke ljudskega štetja.

Slovencev je v okolici najmanj 27—28.000; mi smo torej prikrajšani za kakih 8—9000 duš.

V mestu so nas našli 7301; ali tudi tu je krivo, kajti gotovo nas je še enkrat toliko — 15.000 najmanj. Volilcev v V. kurijo se šteje navadno, da jih je petina vsega prebivalstva. Na zadnji volitvi za to kurijo smo imeli v mestu kakih 3000 volilcev, kar bi bilo petina od 15.000. Z mirno vestjo smemo torej trditi, da nas je v mestu in okolici gotovo 45.000. Če odbijemo sedaj od prebivalstva onih 30.000 italijanskih podanikov, ki nimajo nikake pravice tu, dobimo rezultat, da mi Slovenci sestavljamo najmanj tretjino vsega prebivalstva.

Govornik je opozoril tudi na nevarnost, ki utegne priti naši narodnosti po jezikovnem zakonu, kakoršnjega gotovo dobimo prej ali slej za vse avstrijske narode. Čuje se, da hočejo določiti kakor nekaj minimum 20% prebivalstva; toliko mora biti druge narodnosti v dotičnem kraju, da se je bo upoštevalo. V Trstu in okolici, ki štejata 162.000 prebivalstva, bi nas moralo biti torej najmanj 32.000. Na zadnjem štetju so nas naračunili samo 26.000. Lakko bi se torej zgodilo, da nas o uvedanju novega jezikovnega zakona popolnoma izbrišejo s površine zemlje. Na prihodnjem ljudskem štetju pojde lahko torej za naš narodni obstanek. Zato se moramo boriti z vso silo, da se bo zakonito postopalo o tej priliki.

Govornik je zaključil z opominom, naj se vselej in povsodi čutimo Slovence, da naglašamo svojo narodnost, da o prihodnjem ljudskem štetju storimo svojo dolžnost! (Dolgotrajna pohvala!)

G. Josip Turk iz Škorklje je z ozirom na navedbo predgovornika, da je zadnje ljudsko štetje v Rojanu našlo le 70 Slovencev, opozoril na dejstvo, da šteje Rojan, kakor se je prepričal iz koledarja družbe sv. Mohorja, 309 členov te družbe. Kako je to mogoče, da bi med samo 70 Slovencev bilo v Rojanu 308 Mohorjanov? Trebalo bi opozoriti merodajne kroge tudi na to dejstvo. (Klic: Pa nam porečejo, da se Italijani uče slovenski! Smeh.)

G. Stanko Godina je naglašal, v kako težavno položaju smo v Trstu o času ljudskega štetja, ker ima vso stvar magistrat v rokah. Magistrat pa meša tudi to stvar, kakor eiganka karton. Govornik ni dobil nikakšne pole. V okolici ne dobivajo pol, ampak prihaja mož, s papirji pod pazduho, hodi od hiše do hiše, pa vprašuje: La sa parlar italian! Potem zapisuje, kakor se njemu ljubi. V takih razmerah je zelo težavno, da bi mi kaj dosegli. Ljudje navadno niti ne vedo, za kaj gre. Vse drugače bi bilo, če bi se tudi za ljudsko štetje delile pole, kakor daje financa hišne pole, in če bi vlada ali policija imela ljudsko štetje v rokah, ne pa magistrat, in če bi vsakdo moral dotične izjave lastnoročno podpisati. Govornik predlaga, naj se deluje na to, da se magistratu odvzame ta delokrog. (Pritrjevanje.)

G. dr. Gustav Gregorin se strinja s predlogom predgovornika ter popravlja svoje navedbe v zmislu, da se v mestu samem pošiljajo hišnim gospodarjem popisne pole, dočim v okolici res le poverjeniki hodijo okoli. Lahko bi se zahtevalo, da se imajo tudi gospodarjem v okolici pošiljati popisne pole, kakor tudi, da bi vlada odvzela magistratu opravke o ljudskem štetju, ker spada to v prenešeni delokrog. Govornik konstatuje, da so tisti, ki v okolici navajajo svoj občevalni jezik italijanskim, večinoma propalice, notorični izdajice, ter predlaga resolucijo v zmislu nasvetov predgovornika, naj se deluje na to, da se bodo o prihodnjem ljudskem štetju popisne pole pošiljale tudi v okolico, in v drugi vrsti, naj bi se magistratu sploh odvzelo ljudsko štetje.

Govornik je opozoril tudi na to, da se ima na podlagi § 30. zakona o ljudskem štetju vsakogar, ki daje krive napovedbe, kaznovati z globo od 1—20 gld. ali pa z zaporom do 4 dni. Kako se je rabil ta zakon, ve govornik iz lastne skušnje, ker je imel v večih slučajih braniti dotične »krivece«. Ni se kaznovalo tistih, ki so upisovali krive podatke, ampak one, ki so se branili izjaviti, da je njih občevalni jezik italijanski. »Vi nočete podpisati pole«, se jim je reklo, »zatorej zapadete kazni!« Po govornikovem menjenju bi trebalo kaznovati one, ki falsificirajo naše izjave. Naša dolžnost je, da naznamimo vsak tak slučaj namestništvu. Ako bomo konsekventni v tem pogledu, privedemo vlado ad absurdum, dokažemo jej, da nas je mnogo več, nego kaže dosedanja uradna statistika. § 30. o ljudskem štetju nam torej vendar daje nekoliko zaslonbe in obrambe.

G. Bizjak z Opčin navaja kričeč slučaj, kako se pri nas dela iz Slovencev statistični material za laške politične svrhe. Govornik pravi: Jaz sem Bizjak in se zmiraj tako pisal. Moj mlajši brat se je tudi hotel pisati tako, ali prisilili so ga na podlagi nekaterih listin: piši se Bissiahi! Moras tako pisati! In sedaj vidimo čudno prikazen, da sta od dveh bratov eden prononeiran Slovenec, a drugega štejejo na podlagi pisave med Italijane. Moja mati se je menda razkrojila na dva kraja... (Burna veselost.) Naš magistrat bi se niti ne smel dotikati naših imen; kajti on ne dela za nas, on dela za Garibaldija in Italijo. (Viharno ploskanje in dobrokliki.)

Predsednik g. Matko Mandić je reasumiral bistvene dele izvajanj o ljudskem štetju ter dodal, da se je marca meseca l. 1889. spremenil zakon o ljudskem štetju na izrečno željo (in na korist) Nemcev in Madjarov. Za ta zakon so bili tudi poljski poslanci in sicer radi njih razmerja do Malorusov. Proti njemu so bili le Čehi in Jugoslovani. Tudi Italijani mu iz znanih razlogov niso bili nasprotni.

Govornik je za to, da bi se naši državni poslanci pozvali, naj delajo na to, da bi se vrnili k staremu, pravičnemu načinu štetja: na podlagi narodnosti; in da se povabi c. k. vlada, naj deluje na svoje podrejene organe, posebno na Primorskem, da se bo ljudsko štetje vršilo strogo po zakonih, naj se torej strogo kaznuje vsakdo, ki se ne drži zakona. (Klic: V prvi vrsti tržaški magistrat!)

Predsednik je formuliral resolucijo o ljudskem štetju tako-le:

Ljudski shod, zbran dne 8. oktobra pri sv. Ivanu, prosi:

1. naj se operat ljudskega štetja odvzame magistratu in izroči c. k. drž. oblasti;
2. naj se tudi posestnikom po okolici pošiljajo popisne pole, kakor v mestu;
3. naši poslanci naj delujejo na to, da se zakon o ljudskem štetju od leta 1889. premeni tako, da se bo štetje vršilo na podlagi narodnosti in ne na podlagi občevalnega jezika;

4. c. k. vlada naj poskrbi primernim potom za to, da se bo ljudsko štetje vršilo strogo zakonito.

Ta resolucija se je vsprejela soglasno. (Pride še.)

Politični pregled.

TRST 12. oktobra 1899.

K položaju. Vodstvo katoliško-narodne stranke v Ljubljani je imelo v torek svojo sejo, o kateri se je izdal nastopni komuniké:

»Načelnik zveze, poslanec Povše, je poročal o svojem nastopu o zadnji ministerski krizi na Dunaju. Vodstvo je poročilo posl. Povše-ta z zadovoljstvom vsprejelo v vednost, prepričano, da je vodja Povše v vsakem oziru kakor načelnik slovansko krščansko-narodne zveze storil popolno svojo dolžnost, zato je vodstvo naše stranke izreklo posl. Povšetu popolno zaupanje ter mu izrazilo zahvalo na njegovem uspešnem zastopanju slovenskih interesov v zadnji krizi. Glavna zasluga posl. Povše-ta je ta, da je skušal Clary-ja prepričati, da je rešitev jezikovnega vprašanja le tedaj mogoča, ako se izvede ob enem za vse avstrijske narode, ter je s tem svojim predlogom tudi prodril v seji izvrševalnega odbora desnice, kakor dokazuje izjava tega odbora.«

Včeraj pa je ministerski predsednik vsprejel dr. Šusteršiča kakor voditelja konservativnih Slovencev. »Slovenec« javlja, da se je ministerski predsednik dlje časa razgovarjal z drom. Šusteršičem, izreki željo, naj bi ga Slovenci podpirali. Odgovor dra. Šusteršič da je bil, da bodo slovenski poslanci, vsaj konservativni, zložno postopali z drugimi klubi desnice ter da vladi, kakor prehodni, ne bodo delali ovir, ako se bo kazala Slovenem pravično.

Grof Clary je imel včeraj — kakor že naznanjeno — pogovore tudi z češko-moravskima poslancema Začkom in Stranskim, a je bil kmalu potem sam vsprejet od cesarja.

Govoré o teh zaporednih konferencah grofa Claryja, meni »Politik«, da je težko misliti, da bi zboljšale položaj ministerskega predsednika. Namen grofa Claryja na konferencah je tudi ta, da bi se orientiral v jezikovnem vprašanju, nikakor pa ni res, da bi bila vlada že izdala kak jezikovni zakon.

Češko-moravski deželni in državni poslanci so imeli dne 10. t. m. v Brnu zborovanje. Iz dotičnega poročila je razvidno, da so sklenili preiti v v najstrožjo opozicijo v državnem zboru in v delegacijah. Meje in način opozicije naj določi klub v državnem zboru. Poročilo povdarja nadalje svoje soglasje se sklepi izvrševalnega odbora večine državnega zbora od dne 5. oktobra in z sklepi čeških zaupnikov v Pragi dne 8. oktobra. Odprava jezikovnih naredeb je katastrofa za državo, ali narod češki že prestane to katastrofo. Imenovanje vlade uradnikov znači kršenje konstitucionalnih načel. Češki narod na Moravskem se pozivlja na vstrajno, zložno in odločno podpiranje poslancev v opozicijskem klubu.

Češko-poljska vzajemnost. Člen poljske ljudske stranke, dr. Winkowski, ki je hodil z obstrukcijo čez dno in stru, je te dni v Tarnovu poročal svojim volilecem. Ko je rekel, da slovanska vzajemnost so sanje in da so Čehi moskalofili, je navstal vihar nevolje mej poslušaleci. Jeden zborovalec je zaklical govorniku, da se zgraža, ko čuje, da poljski poslanci brani germanizacijo. »Vsako podpiranje germanizacije — je rekel — v dunajskem parlamentu po kakem poljskem poslancu je sramota za nas vseh in zato obsojam delovanje gospoda Winkowskega kakor zoperno in škodljivo časti poljskega naroda.«

Tem besedam je sledilo viharno odobravanje, a nadaljnje zborovanje je bilo tako burno, da je bil shod razpuščen.

Zatožbe proti dru. Kaizlu. Iz poslanskih krogov čeških pišejo v »Information«, da je češka javnost razburjena proti bivšemu ministru dru. Kaizlu radi uloge, ki jo je igral v ministerstvu Thunovem. Očitajo mu, da ni videl nevarnosti, ki so pretile narodu češkemu po preobratu, ki se je jel pripravljati. Očitajo mu, da je vedno tolažil, da preobrat v zmislu levice ni mogoč, in krivda da je le na Kaizlovi strani, da češki poslanci niso nobenkrat energično posegnili vmes, kar bi bilo, ako izvršeno o pravem času, gotovo razpršilo oblake. Dru. Kaizlu očitajo, da je ali preenjeval svoj upliv v ministerskem svetu, ali pa da ni bil v stanu prav soditi o situaciji. Njegova krivda da je, da so se češki poslanci zibali v nekaki gotovosti, in da so takrat, ko je bil odstop ministerstva Thunovega že sklenjena stvar, še vedno verjeli v njega obstanek. Zato jih je nenadni preobrat kar prehvapil. Zato da je dr. Kaizl odigral svojo ulogo kakor zaupnik naroda češkega. Zato tudi ni prišel v Prago, da bi bil pojasnil pred zastopniki naroda, kako da je opravičil zaupanje, stavljen

vanj. Nevolja, ki vlada med poslanci, da se gotovo raztegne tudi na volilne shode, in je pričakovati viharjev v prihodnjih tednih.

Domače vesti.

Tržaški mestni svet. Sinoči je bila XXI. javna seja tržaškega mestnega sveta. Predsedoval je župan dr. Dompieri, vlado je zastopal namestniški tajnik Viljelm vitez Jettmar. Navzočih je bilo 38 svetnikov.

Dr. Spadoni popravlja k zapisniku o zadnji seji dan pisma inž. Dueatija glede moči vrelcev društva Aurisina.

Župan naznanja, da je glasbeniku Verdiju brzojavnim putem čestital k 86-rojstnemu dnevu. Javlja nadalje, da je tudi svetnik Boecardi odložil členstvo delegacije.

Prehajajo na dnevni red opozarja župan, da na volitvi dveh podpredsednikov mora glasovati najmanj 36 svetnikov ter da je v izvolitev potrebna večina 28 glasov.

Potem so izvolili prvim predsednikom dra. Alfonza Valerio, drugim predsednikom dra. Ferdinanda Cimadorija in sledeče člene delegacije: dra. Alojzija Cambona, dra. Ferdinanda Cimadori, Cesara pl. Combi, Karola Hermeta, dra. Edvarda Janovitza, Hermenegilda Mazzoli, Edvarda Tureka, dra. Alfonza Valerio in dra. Emila Fabiani. Namestniki so izvoljeni: dr. Josip Luzzatto, dr. Artur Rusciani, J. Karol Soletti in Anton Suttina.

Potem so se dovolile razne postavke v podporo, šolske in naučne svrhe.

Zopet so jedini! Takozvani »Circolo municipale«, to je nekaka organizacija mestnih očetov progressivne stranke, je izdal izjavo, da vse difference, navstale med njega člani o volitvi ravnatelja magistratnih uradov, niso navstale vsled razlike v načelih, da torej glasovanja ni smeti smatrati kakor izraz zaupanja ali nezaupanja dotičnim kandidatom, da se to glasovanje nimalo ne dotikalo političnih načel, katerim gospodje ostanejo nepremično zvesti prej ko slej, in da popolno zaupanje členov circola do predsednika, dr. Felice Veneziana, ostaja nezmanjšano slej ko prej.

Na kratko: gospodje so se pobotali zopet, potem, ko so drug drugemu pometali na glavo vse možne — ljubeznjivosti. Sicer pa nas to ne briga dalje, ker vemo, da gospodje, jedini ali razcepljeni, sovražijo nas Slovence v — popolni zlogi! Le jedno se nam čudno zdi in to hočemo omeniti tu v izgled: kake pojme ima 2000-letna kultura o političnih načelih! Pravijo, da se njih prepir o gori omenjeni volitvi ni dotikal političnih načel. Mi pa konstatujemo, da se je proti županu in kandidatu Artieu bila najhujša borba — ki je slednjič dovedla celo do demisije obeh podpredsednikov mestnega zbora in vse municipalne delegacije —, pa ne morda zato, kakor hoče uveriti izjava circola, ker so bila različna menenja o osebni sposobnosti obeh kandidatov, ampak zato, ker sta župan in kandidat Artieu — klerikalea!! Liberalizem in klerikalizem pa sta svetovni naziranj, bijoči med seboj ljuto borbo; in ta boj da ne bi se dotikal nikakih načel?!

Čemu lové slepe miši?! Le čestitati je torej svet. Boecardi, da ni došel v sejo in se je tako izognil neljubemu položaju, da bi bil moral podpisati tako — koloboejjo!!

Vlada grofa Claryja in politika na Primorskem. Ozirom na pojasnilo v »Fremdenblattu«, da ni res, da bi bila osrednja vlada odobrila dosedanje postopanje tržaške vlade nasproti Hrvatom in Slovincem na Primorskem ter da bi bila naložila namestniku grofu Goëssu, naj nadaljuje to politiko, piše »Slovenski Narod«:

»To pojasnilo jemljemo z zadoščenjem na znanje toliko bolj, ker obsega obsodbo dosedanje Goëssove politike. Če ministra nista odobraval dosedanje, proti Slovincem in Hrvatom naperjene politike grofa Goëssa in če mu nista naročila, nadaljevati dosedanj zistem, se to v kratkem pokaže z dejanji. Prvi pokaže to grof Goëss sam, saj je po naši sodbi naravnost nemoogoče, da bi iz take obsodbe, če je resno mišljena, ne izvajal konsekvence. Naše poročilo se sicer naslanja na kroge, stoječe prav blizu italijanskim poslancem, torej najboljšim prijateljem grofa Goëssa, in težko nam je verjeti, da bi ti ne bili dobro poučeni. Ali vzič temu hočemo poča-

kati, da se dejanski izkaže, če je »Fremdenblattovo« zatrdilo, da je »eine tendenziöse Erfindung«, da bi bila ministra Clary in Körber odobraval Goëssovo, proti Slovincem in Hrvatom naperjeno politiko, in da sta mu naročila nadaljevati dosedanj zistem, utemeljeno in ne samo — pesek v oči.«

Sam! se obsojajo!! Na menenje nepresežno najjavnega tržaškega dopisnika graške »Tagesposte«, da bi dobro bilo za tržaške Italijane, ako bi svoje laške srečnje šole zaprli in vpisovali svoje otroke v nemške šole, je prijatelj »Indipendente« zaklical graški tetki prav energično: Roko proč!! Italijani radi vidijo Nemce kakor svoje uljudne goste, ali tega jim — kakor Slovanom — ne dovoli nikdar, da bi svojo roko pokladali na tuje blago.

V rečenem dopisu da kaže »Tagespost« nekaj tistega starega idealizma pangermanskega, ki je želel ojačiti se v sinji kopelji Adrije. Dopisnik graškega lista se sklicuje na potrebo »sedanjih časov«, »Indipendente« pa replicira: »Ali re ve dopisnik, kdo je glasnik v sedanjih časih mej takozvanimi Italijani v Trstu? Zaspale vesti, materijalisti brez domovinskega čuta, obsojeni od javnega menenja?!

Gospod dopisnik in pa oni nam dobro znani krogi, mej katerimi se on giblje in ki zavajajo svet se svojimi poročili, naj se primejo za nos!

In s tem se za danes poslavljamo od ljubega prijatelja našega in poročevalca »Tagesposte« in obrnimo se do zlatih argumentov, s katerimi je »Indipendente« imenito zavrnil insinuvacijo graškega lista. Te argumente posnemamo tem raje, ker menimo, da je logika povsodi ista, da so zakoni za razvoj narodov povsodi isti, da so torej tudi potrebe povsodi iste! Da povdarimo s par besedami: da isto pravico kakor jo ima Italijan, ima tudi Slovan do svobodnega razvoja, in da kakor Italijanu, treba privoliti tudi Slovanu vse pogoje za tak razvoj, da torej vse to, kar »Indipendente« zahteva za Italijane, ne pomenja nikak privilegij, ampak je v podlago življenju vsega človeštva.

»Indipendente« vsklika: Sinovi vsacega naroda se morajo vzgojevat v svojem materinem jeziku, kajti šola ne sme biti uničevalka duševnega razvoja!! Zato naj se laški sinovi učé v laškem in ne v nemškem jeziku, a nemški ne v laškem.

Oho, tu je »Indipendente« napravil mal skok v stran! Očividno ni hotel reči: kako naj se učé slovenski otroci! In potem se je ustavil hitro, mesto da bi bil storil še zadnji korak po poti logike ter rekel: In slovanski sinovi naj se učé v slovanskem in ne v laškem in ne v nemškem jeziku! A to bi bil moral storiti, saj je sam zatrdil, da to, kar pravi, velja za vse narode!!

In nižje doli pravi: »Mi ne vemo, kaka oblika moderne države naj bi bila to, kjer enično zahtevajo od izvestnih narodov, naj se raznarode in naj se — da bi ustregli drugim — navzeli tujega duha! Ti narodi pa drže svojo glavo po konci in zahtevajo to jedno pravo: kdor tepta njih, tepta tudi pravico in se izključuje iz civilizacije«.

Izborno. Ker pa velja tudi za mesto tržaško, kar velja za vsako moderno državo, ker se tu v resnici zahteva od Slovencev, naj se puste raznaroditi, ker se jim z vsemi nemoralnimi sredstvi usiljuje tuji duh in ker »Indipendente« ne more trditi, da se to ne godi od strani — njegovih somišljenikov, vprašamo ga: kdo je v Trstu oni, ki tepta pravico, kdo se torej sam izključuje iz civilizacije?!

Uničujoča je sodba, ki jo je »Indipendente« izrekel o — sebi!

Politično društvo »Edinost« je bilo sklenilo, da prihodnjo nedeljo priredi shod v Škedenju. Ker pa dotična dvorana ni na razpolago za prihodnjo nedeljo, moral se je shod odložiti in se dan, ko se bo vršil ta shod, naznani pravočasno.

»Zbor svečenikov sv. Pavla« v Trstu. Na Ciril-Methodovi dekliški šoli v Trstu se je osnovala obrtna nadaljevalna šola za ženska ročna dela, zlasti za napravljjanje cerkvenega perila, paramentov, zastav in sploh vsega, kar se v cerkvi potrebuje. Delo se izvršuje jako lepo in so cene jako nizke. Sprejema se tudi popravljjanje cerkvene obleke. Prekrasno se čistijo in likajo cerkveni korporali itd.

Starešinstvo društva toplo priporoča duhovnim svojim sodrugom in sploh vsemu svečenstvu

omenjeni zavod, kateri vodijo slovenske če. šolske sestre.

Naročila naslovljajo naj se: Vodstvo dekliške šole družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu, v ulici Giuliani št. 28 ali pa na č. g. Antona Stemberger, kapelana pri novem sv. Antonu v Trstu.

Čitalnica v Škedenju priredi dne 15. t. m. veselico s plesom v dvorani g. M. Sanein. Razpored se objavi prihodnjič. Toliko pa povdarjamo že danes, da je obstanek tega potrebnega društva odvisen od materijalne podpore rodoljubov, zbok česar je želeti, da ta veselica prinese poleg moralnega tudi materijalnega uspeha. Ker nobeno drugo bratsko društvo nima prihodnjo nedeljo svoje veselice, smemo se nadejati tem bolj obilne udeležbe. Ker bo preskrbljeno tudi z dobro kapljico, vabimo torej na veselo svidenje prihodnjo nedeljo v našem Škedenju.

Na nemško-slovenski gimnaziji v Mariboru je letos v I. razredu nad 80 učencev, a kljub temu se ne dovoli, da bi ta razred razdelili v paralelke. Na ta način bočejo višje šolske oblasti mučiti profesorje in dijake ter onemogočiti povoljne učne uspehe. Ravno tako delajo tudi po drugih šolah. Slovenci smo glede šolstva povsod zapostavljeni.!

Monitorio. Iz Nabrežine nam pišejo: Naša slavna c. kr. oblast v Komnu nas tirja, naj plačamo zemljiški davek. Nabrežina je pa menda slovenska vas, o čemer bi morala biti poučena tudi slavna oblast v Komnu. A tudi sodni okraj komenski je menda slovenski, kar bi tudi moralo biti znano slavni oblasti v Komnu. Tembolj opravičeno je bilo naše začudenje, ko smo zagledali, da nas opominjajo z listki, ki imajo na prvem mestu laški »Monitorio« in še le potem našo »Opominjalnico«.

Zopet dokaz, kako nas povsodi smatrajo za »te zadnje«, še tam, kjer smo sami! In vendar bi prosili, da vsaj tedaj naj govoré z nami po naše in naj nas proglase enakopravnimi, ko — plačujemo davke s krvavimi žulji svojih rok! Kaj meni slavna oblast v Komnu?!

Iz Nabrežine nam pišejo: Tu imamo bralno društvo, ali žal, da se le malo čita v njem! Od onih 30 udov jih je le malo, ki bi redno zahajali čitat. In če so prišli, mnogokrat ne najdejo časopisov, katere bi hoteli čitati. Je namreč nekaj udov, ki odnašajo časopise na dom. Če dotičniki hočejo imeti časopise na domu, pa naj se naroče nanje. To bi bilo tudi potrebno, kajti ni baš častno za tako vas kakor Nabrežina, da daje slovenskim novinarjem tako malo naročnikov. Radovednež.

Iz Opatije javljajo: Glasom imenika z dne 10. t. m. je izkazanih 1464 strank ali 2443 oseb. Od dne 27. m. m. je došlo na novo 566 oseb. Dne 7. t. m. je bilo navzočih 1360 oseb.

Samomor? Včeraj popoldne so našli v grmovju med Rojanom in Opčinami truplo neznanega mladega moža. Pri njem je bila steklenica s petroljem, s katerim si je bil, kakor se govori, na-

(Dalje na četrti strani.)

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko postlopie).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

močil obleko ter jo zažgal. Truplo je bilo strašno ogorelo. Spravili so je v mrtvašnico pri svetemu Justu.

Požar. V trgovini s papirjem Petra Fonde na trgu Rozario je nastal sinoči ob 8 $\frac{1}{2}$ uri požar iz dosedaj neznanega vzroka. Gasilec so bili kmalu na lieu mesta ter so ugasili ogenj, ne da bi bilo znatne škode.

Najdeno. Na policijskem ravnateljstvu (I. nadstropje) hranijo par zlatih uhanov in gledališko kukalo. Poslednje se je našlo na nekem vozu.

Dražbe premičnin. V petek, dne 13. oktobra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Coroneo št. 14, pivniška oprema; v ulici Belpoggio št. 1 A hišna oprava; na Vrdeži št. 243, krave.

Loterijske številke izžrebane dne 11. t. m.:
Praga 5 61 71 85 64
Levov 3 73 28 39 27

Različne vesti.

Novodobni Aroni. Že aprila meseca t. l. so otvorili v Tunisu železnično progo Sfax-Gaffa, a do sedaj je niso izročili prometu. Sedaj se je pa izvedelo za vzrok tej zamudi. Inženirji so namreč delali malo prenašlo. Zemljišča, po katerem je položena proga, niso dovolj iztrebili in sedaj so korenike, grmovja in drevja, puščena v zemlji, začela semertje poganjati in rasti ter so vzdignila prage, na katerih so utrjene železne prožnice. Vsa proga je valovita in ni za nobeno rabo. Pravijo celo, da so tudi nekateri pragi, ki so bili iz svežega lesa, pogrnili korenike in začeli veselo rasti. Tudi evetja da je že videti na njih. Ako pomislimo, da se v onih gorkih krajih razvija rastlinstvo zeló bujno, se ne smemo čuditi tej nenavadni prikazni.

Ženitve vladarjev. Znano je sicer, da se vladarji večinoma zgodaj ženijo, vendar utegnejo zanimati zastopne številke: Najmlajši od vseh je bil vsakako belgijski kralj, ki se je oženil v osemnajstem letu; pokojni španski kralj Alfonz se je oženil v devetnajstem letu, a ko se je oženil v drugič z današnjo kraljico-regentinjo Kristino (ki je bila avstrijska nadvojvodinja), mu je bilo dvaindvajset let. Kraljica Angležka je bila v edenindvajsetem letu, in istotako cesar Viljem. Prine waleski je imel dvajset let, a pokojni ruski car je bil starejši za nekoliko mesecev. Kralju Humbertu je bilo štiriindvajset let, ko se je oženil z sedemnajstletno Margarito, naš cesar je imel triindvajset let, a pokojna cesarica Elizabeta še le šestnajst let.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 12. Danes je grof Clary vsprejel nemškega poslanca Steinwenderja in nekaj čeških poslancev. Govori se, da je povabljen tudi Italijan baron Malfatti.

Dunaj 12. Posl. Začek in Stransky priobčita izjavo o svojem pogovoru z grofom Claryjem in vztrajata pri svojih trditvah.

Zadar 12. Nadškof Raičević je nevarno obolel na srčni hibi.

Dunaj 12. »Wiener Zeitung« objavlja: Nj. Veličanstvo je imenoval za dobo prihodnjega zasedanja državnega zbora kneza Alfreda Windischgratza predsednikom, kneza Karla Auersperga in grofa Ernsta Hoyos-Prinzensteina podpredsednikoma gosposke zbornice.

Sredce 12. »Agence Bulgare« piše: »Ministerska kriza traja dalje. Knez je vsprejel večeraj Grekova, Radoslavova in Ivančova. Nadejajo se, da rešijo krizo, ne da bi morali razpustiti zbornico. Rešitev pride danes ali jutri.

Vojna v južni Afriki.

London 12. Tu se je razširila govorica, da so angleškega agenta v Pretoriji umorili. Toda na kolonijalni urad še ni došla potrditev te vesti.

London 12. »Daily Telegraph« javlja iz Ladysmitha: Vojna je začela; Boerci so udrli v Natal. Burgherji države Oranje so v bližini Harrysmitha streljali na neki železniški vlak, došel iz Natala.

Št. 947.

Razpis.

Pri podpisnem županstvu se odda **služba občinskega obhodka**, katero je nastopiti s 1. novembrom t. l.

Plača je 25 gld. na mesec, nekaj postojanskega zasluzka in dobi, ako je samskega stanu, brezplačno stanovanje.

Zahteva se, da je dotičnik zdrav in slovenskega jezika toliko zmožen v pisavi, da se lahko porabi v pisarni; ako zna tudi nemški, ima prednost. — Prošnje na kolek do 25. tek. m.

Županstvo občine Naklo p. Divača.
dne 10. oktobra 1899.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX Spiritus sinapis compositus ALGOFON.

edino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd
Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.
ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Al due Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX Nikolaj Terškan!

trgovec v Ljubljani

priporoča ob pričetku sezone svojo **izborna kiselje v sodčkih po 200, 100, 50 in 25 kg.**, kakor tudi sveže zelje v glavah.

Pri sodčkih po 200 in 100 kg. se računi brutto za netto, pri pošiljki po 50 in 25 kg. pa se plačajo prazni sodi po 70 in 50 kr. Posebno prično za večje rodbine in gostilničarje!

Cene brez konkurence.

Naznanilo.

Na prodaj je cela partija že rabljenih zapiral (oken in vrat), tudi velikih vrat, ki so še dobro ohranjena, nadalje štedilnih (železnih) ognjišč, pečij, stopnic in okvirjev za okna iz belega kamna, korcev in opek za streho. Obrniti se je treba do Antona Montegani, Trst, Riva Mandracchio, v poslopu, ki si sedaj podira nasproti pomola sv. Karla.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL
Rafaella Italia
TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST
Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimice in peresnice, ogledal in železnih blagaj, po cenah, da se ni bati konkurence.

Dr. JOSIP MARTINIS
doktor vsega zdravilstva in specialist za očesne bolezni
se je preselil
v ulico Valdirivo št. 3, I. nad.
Ordinira na domu vsaki dan od 8 do 8 $\frac{3}{4}$ zjutraj in od 1 do 2 popoldne. — Za uboge od 2 do 3 v ulici Molin piccolo št. 1, I. nadstr.

„THE GRESHAM“
angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.
Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. 28.823.375—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) 343.860.067—
V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavniico od 67.331.351-91
Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismeno vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.
Glavno zastopstvo v Trstu.
Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.
Išč ejo se dobri, zastopniki agentje in potovalci.

FILIJALKA
BANKE UNION
V TRSTU
e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:
a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih brestaže:
Vrednostne papirje:
po 2 $\frac{1}{2}$ % proti 5 dnevni odpovedi
„ 2 $\frac{1}{2}$ % „ 12 „
„ 3 $\frac{1}{2}$ % „ 4 mesečni „
„ 3 $\frac{1}{2}$ % „ 8 „
„ 3 $\frac{1}{2}$ % „ 1 letni „
Napoleone:
po 2 „ proti 20 dnevni odpovedi
„ 2 $\frac{1}{2}$ % „ 10 „
„ 2 $\frac{1}{2}$ % „ 5 mesečni „
„ 3 „ „ 6 „
Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25. oziroma 2. avgusta naprej.
b) Za giro-conto daje 2 $\frac{1}{2}$ % do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjižici.
c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-correntiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.
d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.
e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.

Pesterna

mlada in dobra se vsprejme takoj. Povprašati treba v nedeljo dne 15. t. m. v stanovanju v ulici Romagna-Skorklja št. 113.

Išče se

več čevljarskih delavcev v ulici Giulia št. 32.

J. Ercigoj.

Šivalnih strojev
tovarniška zaloga
Ivana Jax-a
v Ljubljani
Dunajska cesta 13.
priporoča svoje pri-poznano najboljše
šivalne stroje
za domačo porabo in obrtniške potrebe
Centiniki zastonj in franko

Priznane najboljše z važnimi patentiranimi novostmi lastne iznajdbne tehnične dovršeni
glasovirji
dobe se najboljše in najceneje direktno pri tovarnarju
Henrihu Bremitz
o. kr. dvornemu zalagateljju,
Trst — Borzni trg številka 9 — Trst
Ilustrirani katalogi na zahtevanje franco.